

Οι μικρές αριστουργηματικές σειρές των εκδοτών

Ολοένα περισσότερο διευρύνεται η τάση έκδοσης κλασικών και σπάνιων κειμένων σε μικρό μέγεθος που τοποθετούνται δίπλα στο ταμείο και συνιστούν την προσπάθεια ενός εκδοτικού οίκου να φέρει σπουδαία έργα στο ευρύ αναγνωστικό κοινό.

Ο Άτακτος Λαγός ΑΓΡΑ

Είναι γνωστό ότι οι εκδόσεις Άγρα έχουν επενδύσει στις έκτακτες, μικρές εκδόσεις με έντονο τον χαρακτήρα της έκκληξης που τόσο αγαπά ο βιβλιόφιλος εκδότης Σταύρος Πετσόπουλος και είναι από τις πρώτες που τις καθιέρωσαν. Από τα έκτακτα παραρτήματα που συνοδεύουν πολλές φορές τα βιβλία εν είδει δωρεάν φυλλαδίων μέχρι τα μικρά βιβλία με τα κλασικά αλλά και τη σειρά «Άτακτος Λαγός» και τους περίφημους σελιδοδείκτες είναι μεγάλη η γκάμα των ευσύνοπτων βιβλιοφιλικών χειρονομιών που δείχνουν ότι το μέγεθος δεν ακυρώνει την ποιότητα του εγχειρήματος. Ειδικά τα βιβλία της σειράς «Άτακτος Λαγός», που ξεκίνησαν να κυκλοφορούν το 1997 αρχικά με κορόδι και σε πλαστική θήκη, παραπέμποντας στα χειροποίητα βιβλία, στόχο έχουν να αναδείξουν τα μικρά διαμάντια, δηλαδή δοκίμια που αξίζουν ξεχωριστή προσοχή από το αναγνωστικό κοινό. Από το 2009 κι έπειτα κυκλοφορεί η σειρά Β του «Άτακτου Λαγού» με νέα τεύχη αλλά και επανεκδόσεις όχι μόνο δοκιμακές, πάντα σε πρωτότυπα χρώματα και με τη φωτογραφία του συγγραφέα να καλύπτει πάντα το κεντρικό, τετράγωνο σχήματος οπισθόφυλλο. Πρόκειται πραγματικά για μια σειρά από αριστουργηματικά κείμενα, από το *Βιολιό του Ράσιντ* του Άντον Τσέχοφ μέχρι το *Εγκώμιο του μακιγιάζ* του Σαρλ Μποντιέρ. Το 25ο της σειράς είναι ο *Καλεσμένος του Δράκουλα / Βολπόρημα Νύχτα* (μτφρ. Ευαγγελία Κουλιζάκη) - η

εν λόγω αριστουργηματική ιστορία εκδόθηκε μετά τον θάνατο του Μπραμ Στόκερ από τη χήρα του, αφού είχε κοπεί από την αρχική έκδοση του *Δράκουλα* λόγω έκτασης, αν και ο συγγραφέας σκόπευε να τη χρησιμοποιήσει ως το πρώτο κεφάλαιο του μυθιστορήματος. Η σειρά ονομάστηκε έτσι όχι μόνο γιατί οι τίτλοι της κυκλοφορούν σε άτακτα διαστήματα αλλά και γιατί οι επιλογές των κειμένων είναι άτακτες (γίνονται αποκλειστικά από τον εκδότη), όπως και οι χρωματικές επιλογές των εξωφύλλων.

Μικρά κλασικά ΠΑΤΑΚΗ

Η σειρά των Μικρών Κλασικών των εκδόσεων Πατάκη ξεκίνησε, με υπεύθυνο τον Σπύρο Τσακνιά, να εκδίδει κλασικά κείμενα Ελλήνων και ξένων λογοτεχνών, όπως η *Άσχημη Αδελφή* του Δημήτριου Βικέλα ή το *Κάν και άλλες ιστορίες* του Κωνσταντίνου Θεοτόκη, και εξελίχθηκε σε σταθερή αξία όσον αφορά την κυκλοφορία σπουδαίων έργων που είτε δεν ήταν τόσο γνωστά είτε δεν είχαν τύχει της δέουσας προσοχής. Στην πορεία, η εκδοτική ομάδα έδωσε έμφαση στις νέες, καλές μεταφράσεις και, ακολουθώντας τα βήματα των εκδόσεων Ρενγκινί, επένδυσε στην ωραία αισθητική με τα λιτά, ρετρό εξώφυλλα. Κλασικό παράδειγμα η απρόσμενη, σπουδαία *Επιστροφή* του Τζόζεφ Κόνραντ (σε ωραία μετάφραση από τον Τάκη Μενδράκο), με τη διεισδυτική ματιά του σπουδαίου Βρετανού πολωνικής καταγωγής συγγραφέα να εστιάζει στις ανθρώπινες σχέ-

σεις και στην απουσία της πραγματικής αγάπης. Πολυαναμενόμενη και πολυσυζητημένη η επικείμενη έκδοση του βιβλίου του Ντ. Χ. Λόρενς, *Μυρωδιά χρυσανθέμων* και άλλα διηγήματα, ένα πολυδιάστατο κείμενο που αποκαλύπτει την ανατρεπτική δύναμη γραφής του Λόρενς σε μετάφραση Μαρίας Κατή και Ελευθερίας Παπουτσάκη-Ντρίβα.

Σειρά Minima MIET

Σε έναν εκδοτικό οίκο που συνηθίζει να αναδεικνύει την ενδεδειγμένη επιστημονική έρευνα σε όλες τις εκφάνσεις της θεωρητικής, φιλοσοφικής, επιστημονικής και ιστορικής αναζήτησης με πολυσέλιδες, ως επί το πλείστον, εκδόσεις, η κυκλοφορία μικρών εγχειριδίων από σπουδαίες προσωπικότητες της πανεπιστημιακής κοινότητας φαντάζει ιδανική. Περισσότερο από αυτό, η σειρά του MIET με τα βιβλιάρικα που κυκλοφορούν σε διαφορετικά χρωματιστά εξώφυλλα, αλλά με την ίδια πάντα αισθητική, ήρθε να προβάλλει μια σειρά από δοκίμια που αποτέλεσαν σημείο αναφοράς και συζητήθηκαν ευρέως, όπως το περίφημο δοκίμιο του Οξφορδιανού Μπέρναρντ Ουίλιαμς, ο οποίος κατηγορήθηκε ως προαποστήτης της «ηπειρωτικής» παράδοσης στους κόλπους της αναλυτικής φιλοσοφίας ενώ στην πραγματικότητα, όπως φαίνεται και από το ρηξικέλευθο δοκίμιο του Η κληρονομιά της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας (μτφρ. Σάββας Κονταράτος), επαναφέρει τις παραδοσιακές αξίες του ανθρωπισμού. Αντίστοιχα, πάλι, ο σημαντικός Γερμανοβραβούσιος φιλόλογος Έριχ Άουερμπαχ στο κλασικό του πλέον δοκίμιο *Ο Ξενοπαυσίτα Βίκο και η ιδέα της φιλολογίας* συνέδεσε τις αρχές της φιλολογίας με το συνολικό όραμα του Βίκο για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, επιμένοντας ότι τελικά φιλολογική μας πατρίδα είναι όλη η υφήλιος. Πολύ σημαντική σειρά που άλλαξε τα δεδομένα στον χώρο της κυκλοφορίας των επιστημονικών έργων και συγγραμμάτων, οι εκδόσεις των οποίων ανέκαθεν έβλεπαν με βαθιά καχυποψία τα αποσπασματικά έργα.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΙΝΑ ΜΑΝΘΛΑΡΑ

Τα μικρά ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Η απόδειξη ότι τα ακριβά αρώματα, δηλαδή τα σπουδαία κείμενα, εξακολουθούν να κρύβονται σε μικρά μπουκάλια είναι ότι διευρύνεται ο κύκλος των εκδόσεων με τα κλασικά κείμενα που κυκλοφορούν σε ευσύνοπτες εκδόσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι εκδόσεις Μεταίχμιο που εγκαινίασαν πριν από κάποιους μήνες νέα σειρά με έργα τα οποία, όπως σημαίνουν, «έχουν σημαδέψει το πολιτισμικό υπόβαθρο της σύγχρονης κοινωνίας και μεταφέρουν διαχρονικά μηνύματα για την ανθρώπινη συνείδηση». Πρεσβευόντας, λοιπόν, ότι κάθε αναγνώστρια και κάθε αναγνώστης πρέπει να έχουν πρόσβαση στα μεγάλα κείμενα, οι υπεύθυνοι των εκδόσεων επενδύουν στην κυκλοφορία ολιγοσελίδων αλλά σπουδαίων έργων του 19ου και του 20ού αιώνα. Η έμφαση δίνεται σε διηγήματα από την ελληνική και παγκόσμια λογοτεχνία, σε εμβληματικά δοκίμια αλλά και σε σχετικά άγνωστα αλλά πολύ σημαντικά κείμενα. Τα βιβλιάρια κυκλοφορούν με εξώφυλλα που συνάδουν με το ύψος εκάστοτε κειμένου. Η σειρά εγκαινιάστηκε με τους Νεκρούς του Τζέιμς Τζόις, το τελευταίο από τα δεκαπέντε διηγήματα της συλλογής *Οι Δουβλίνοι*, που φέρει την ποιητική υπογραφή του Αχιλλέα Κυριακίδη στη μετάφραση και στις σημειώσεις, και συνέχισε με τον *Γουίλιαμ Γουίλσον* του Έντγκαρ Άλαν Πόε σε μετάφραση Κατερίνας Σχινά.

MicroMEGA ΠΟΕΣ

Η πιο αναγνωρίσιμη και η πιο παλιά, ίσως, σειρά με μικρά κλασικά κείμενα αζεπέραστων συγγραφέων που είτε άλλαξαν τα δεδομένα είτε αποδείχθηκαν αρκετά προφητικά και προκλητικά ώστε να κυκλοφορήσουν αυτόνομα. Χαρακτηριστικό είναι το *Πρώτο ταξίδι στην Ελλάδα* του Κωνσταντίνου Καβάφη, τα *Ανθελληνικά* του Ροϊδή ή η *Μικρή κατάχρηση* για τις *κατώτερες τάξεις* του Αυγουστού Στρίντμπεργκ. Ευτυχώς, η σειρά, που την επιμελούνταν ο Αλέξανδρος Βέλιος, δεν έχασε με το πέρασμα των χρόνων τον ρηξικέλευθο χαρακτήρα και την ανατρεπτική της ματιά, συνεχίζοντας με κείμενα σπουδαίων λογοτεχνών. Εξού και ότι η καλύτερη σειρά *microMEGA* μετατράπηκε σε *microMEGA-Δογοτεχνία* με στόχο να αναδείξει άγνωστα σε πολλούς κείμενα κλασικών συγγραφέων αλλά και απρόσμενες όψεις του έργου τους. Χαρακτηριστικό, πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η *Χλωμή Κυρία* του Αλέξανδρου Δουμά σε μετάφραση, εισαγωγή και επίμετρο Γιώργου Θάνου, που αποκαλύπτει την αγάπη του συγγραφέα του *Κόμη Μοντεχρίστο* για τη γοτθική λογοτεχνία.

Οι τελευταίες συνεντεύξεις KEY BOOKS

Οι εκδόσεις Key Books, που έχουν αναλάβει να «ξεκλειδώσουν» τα μυστικά της ψυχής και της συνείδησης, πόνταραν από νωρίς στα μικρά, ευσύνοπτα βιβλία που περιέχουν τα μεγάλα μυστικά. Μία από τις πιο γνωστές τους σειρές είναι αυτή που προσέφερε συμβουλές επιβίωσης, ακροβατώντας μεταξύ των γνωστών βιβλίων αυτοβελτίωσης και της σάτιρας (βλέπε το *Κλέψε σαν καλλιτέχνης* του Όστιν Κλέον και το *Ευτυχείτε του Βασιλή Τσακίρογλου*), ενώ μια άκρως πρωτότυπη σειρά είναι αυτή με τις εξολογητικές κορυφαίων προσωπικότητες.

Ονομάζεται «Η τελευταία συνέντευξη και άλλες συζητήσεις» και συγκεντρώνει σε λίγες μόλις σελίδες συνομιλίες με προσωπικότητες από διαφορετικούς τομείς και με διαφορετική πορεία, οι οποίες αποκαλύπτουν τις μύχιες σκέψεις τους, ενώ ταυτόχρονα γράφουν ιστορία ως οι τελευταίες εξολογήσεις τους όσο ήταν ακόμα εν ζωή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η *Τελευταία συνέντευξη: Έρνεστ Χέμιγγουэй* που περιλαμβάνει τέσσερις συνεντεύξεις του κορυφαίου Αμερικανού συγγραφέα, μεταξύ των οποίων και η τελευταία. Όσον αφορά την κρίσιμη πλέον ερώτηση τι διαβάζει, ενδεικτική είναι η λιτή του απάντηση, με το γνωστό, αποστομωτικό του ύψος: «Τα πάντα. Αρκεί να είναι καλά γραμμένα».

Τα παράδοξα ΔΩΜΑ

Παρότι δεν ξεκίνησαν με τη φιλοδοξία να αποτελέσουν τη μικρή σειρά των εκδόσεων Δώμα, τα Παράδοξα, δηλαδή η σειρά που επιμελείται ως εμπνευστής της ο Δημοσθένης Παπαμάρκος, έχει δείξει συγκεκριμένα δείγματα γραφής κυκλοφορώντας μικρά, αυτόνομα διηγήματα και μια νουβέλα. Διαθέτοντας μια απείρητη αισθητική και αντίστοιχα εξώφυλλα, η σειρά έχει αναλάβει να συστήσει στο κοινό εμβληματικά έργα που ακροβατούν ανάμεσα στο παράδοξο, το τρωμακτικό, το γκροτέσκο και το μοιραίο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, εκτός από τη *Μεταμόρφωση* του Κάφκα, είναι το *Χρώμα που ήρθε από το διάστημα* του Χάουαρντ Φίλιπς Λάβκραφτ και οι *Πιέτες* του Άλτσερνον Μπλάγκουντ, ένα άκρως ατμοσφαιρικό κείμενο για το ζοφερό κάλεσμα από το άγνωστο, που θεωρείται πλέον κλασικό και ο Λάβκραφτ το θεώρησε ως το σπουδαιότερο έργο της λογοτεχνίας του παράδοξου. Αυτό είναι, άλλωστε, το κριτήριο για την επιλογή των συγκεκριμένων έργων που ευτυχώς έχουν μεταφραστεί εξαιρετικά από τη Μαργαρίτα Ζαχαριάδου.

Αστερισμοί ΣΤΕΡΕΩΜΑ

Μια νέα σειρά, που έρχεται να καλύψει το κενό των κλασικών ιστοριών τρόμου, συνομιλώντας άμεσα με τα Παράδοξα των εκδόσεων Δώμα, αλλά με μια έντονα ανατρεπτική σφραγίδα, είναι οι Αστερισμοί των εκδόσεων Στερέωμα. Στόχος τους είναι να συγκλονίσουν τον αναγνώστη, εισάγοντάς τον στις σκοτεινές ατραπούς ιστοριών και αφηγήσεων που έχουν γράψει ιστορία. Η αρχή έγινε με το αντιπλευρικό διήγημα *Περιστατικό στη γέφυρα του Άουλ Κρικ* του Άμπρουξ Πιρς, για να ακολουθήσει η περίφημη *Κοίτσα* της Ντι Μοριέ, ενώ πρόσφατα κυκλοφόρησε το *Πένα, πενάκι, δηλητήριο - Σπουδή στο πράσινο* του Όσκαρ Ουάιλντ για τον αξέχαστο μύθο του δηλητηριαστού ως γνήσιας μετενοάρκωσης του gothic villain και ως του κατεξοχήν εξεγερμένου μαύρου αγγέλου της γοτθικής μυθιστορίας. Άκρως κατατοπιστική η εισαγωγή της μεταφράστριας Ευαγγελίας Κουλιζάκη.

Τα άστεγα ΚΙΧΛΗ

Μένοντας πιστή στις φιλολογικές αρχές που προσβέδουν ότι οι σειρές αντικατοπτρίζουν την ταυτότητα και την ποιότητα του εκάστοτε εκδοτικού οίκου, οι εκδόσεις Κίχλη καθιερώνουν σειρές που αφήνουν το δικό τους αποτύπωμα στα ελληνικά γράμματα με φροντισμέ-

να βιβλία και καινοτόμες, πάντα, προτάσεις, κυρίως χαρίς εκπτώσεις στην ποιότητα. Μία από τις πιο απρόσμενες σειρές, εκτός από τη μικρή σειρά με τα κλασικά κείμενα, είναι τα Άστεγα με διάφορα αταξινόμητα κείμενα, εξολογητικές σημειώσεις, σκέψεις ακόμα και αφορισμούς Ελλήνων και ξένων συγγραφέων. Αντιπροσωπευτικές είναι οι *Σημειώσεις για μια ιδιαιτική θεωρία της λογοτεχνίας* του Αχιλλέα Κυριακίδη, ένα πολύτιμο, εμπειρικό απόσταγμα της πολύχρονης τριβής του συγγραφέα και μεταφραστή με το φαινόμενο της λογοτεχνίας σε όλες της τις μορφές αλλά και ο *Σχονοβάτης* του Κριστιάν Μπομπέν, μια την αφηγητή φιλία μεταξύ του αφηγητή και ενός ανθρώπου με κεφάλι αλόγου σε μετάφραση Φοίβου Ι. Πιομπίτνου και Μπεατρίξ Κόνολι.

Μικρά, ξεχωριστά δοκίμια ΠΟΤΑΜΟΣ

Χρόνια τώρα οι εκδόσεις Ποταμός έχουν αναλάβει να φωτίσουν τα μικρά δοκίμια σπουδαίων μυθιστοριογράφων για τη ζωή (*Τι σημαίνει για μένα ζωή - Πώς έγινα σοσιαλιστής* του Τζακ Λόντον), τη σημασία του ψεύδους (*Η τέχνη του ψεύδους* του Μαρκ Τσούνι), την ηδονή του να μισείς (να, υπάρχει και αυτή καταθεμένη σε εγχειρίδιο από τον Γουίλιαμ Χάζλιτ με τον τίτλο *Περί ηθόνος του να μισείς*). Τα άκρως κατατοπιστικά αυτά εγχειρίδια κυκλοφορούν με το χαρακτηριστικό αρχικό γράμμα του συγγραφέα να δεσπόζει στο λιτό, διαφορετικό κάθε φορά χρώματος εξώφυλλο και θεωρούνται πλέον σημεία αναφοράς στον εκδοτικό χώρο. Από τα πιο αντιπροσωπευτικά και σχετικά πρόσφατα της σειράς τα *Ανόητα γυναικεία μυθιστορήματα* της Τζορτζ Έλιοτ (μτφρ. Σπύρος Γιανναράς) και το *Πώς να ζεις 24 ώρες το 24ωρο* του Άρνολντ Μπένετ (μτφρ. Χριστίνα Θεοχάρη).

Τα συλλεκτικά ΣΤΙΛΒΗ

Η Μαρία Γυπαράκη, η οποία έχει γράψει τη δική της ξεχωριστή παρουσία στον εκδοτικό χώρο ως σύμβουλος κλασικών σειρών, μεταφράστρια και ένας άνθρωπος που ξέρεει καλά το βιβλίο σε όλες τις εκφάνσεις του, ξεκινά ένα νέο εγχείρημα με τις εκδόσεις Στίλβη και τη σειρά των Συλλεκτικών. Στόχος της σειράς είναι να συστήσει στο κοινό σπάνια γνωστά-άγνωστα κείμενα, τα οποία, όπως επισημαίνει η ίδια, «διαμόρφωσαν κινήματα και ιδεολογίες, αφήνοντας ανεξίτηλο το στίγμα τους». Μάλιστα, η σειρά θα έχει πάντα την ίδια τιμή, ανεξαρτήτως μεγέθους, προσβλέποντας στον εκδημοκρατισμό της οπαινότητας, αν και πρόκειται για μικρά, ευσύνοπτα κείμενα ξεχωριστής αξίας. Έχουν χαρακτήρα χειροποίητο και στόχος τους είναι η ανάδειξη άγνωστων διαμαντιών που έγραψαν ιστορία, ξεσηκώσαν, συζητήθηκαν και προκάλεσαν. Παράδειγμα αποτελεί η ανατρεπτική και εμβληματική *Μπιμπί-λα-Μπιμπίσι* (μτφρ. Μαρία Γυπαράκη) της Ρεϊμόντ Λινοσιέ, της μυθιστορίας μορφής των γαλλικών γραμμάτων του Μεσοπολέμου, ένα βιβλίο που αγαπήθηκε από τους πλέον πρωτοπόρους και ρηξικέλευθους συγγραφείς όπως ο Έζρα Πάουντ και θεωρείται πλέον από τα πιο αντιπροσωπευτικά δείγματα φεμινιστικής γραφής.

«»
Η απόδειξη ότι τα ακριβά αρώματα, δηλαδή τα σπουδαία κείμενα, εξακολουθούν να κρύβονται σε μικρά μπουκάλια είναι ότι διευρύνεται ο κύκλος των εκδόσεων με τα κλασικά κείμενα που κυκλοφορούν σε ευσύνοπτες εκδόσεις.
 «»